

РОМСЬКИЙ
ОСВІТНІЙ
ФОНД

evz STIFTUNG
ERINNERUNG
VERANTWORTUNG
ZUKUNFT

ПРОГРАМА ПРАВО ТА ГУМАНІТАРНІ ДИСЦИПЛІНИ

УНІВЕРСИТЕТСЬКІ СТИПЕНДІЇ ДЛЯ РОМІВ
З МОЛДОВИ, РОСІЇ ТА УКРАЇНИ

“Хоча кожен є особливим та унікальним, всі ми люди і наш характер, гідність і права не пов’язані з нашою національністю”.

ОЛЕНА ВАЙДАЛОВИЧ
*Стипендіатка LHP Студентка факультету права
Національної академії
внутрішніх справ України, Київ, Україна*

“Я розробляю та просуваю місцеві програми підтримки ромської національної меншини в місті, зокрема для забезпечення рівності в реалізації права на освіту в компактних поселеннях. Я вірю, що освічені люди, сповнені мотивації, можуть багато зробити, аби допомогти покращити життя ромів”.

МИРОСЛАВ ГОРВАТ
*Стипендіат LHP (2010-2014) Наразі депутат Ужгородської
міської ради,
Закарпатська область, Україна*

“Моя поточна мета - створити неурядову організацію, яка працюватиме у партнерстві з державними та міжнародними інституціями над створенням інклюзивної та ефективної системи освіти, яка буде заснована на принципах рівності, недискримінації та поваги до розмаїття та сприятиме інтеграції ромів у суспільство”.

ГРИГОР ЗАПЕСКУ
*Стипендіат LHP Магістр у галузі права громадського інтересу
Університет європейських політичних та економічних студій “Константін
Штере”, Кишинів, Молдова*

ПЕРЕДМОВА

Ромський освітній фонд створив програму "Право та гуманітарні дисципліни" (LHP) 10 років тому для того, аби забезпечити академічну та стипендіальну підтримку ромам, які навчаються у вищих навчальних закладах Молдови, Росії та України.

Мета й організація цієї програми є унікальними, оскільки вона спрямована одночасно на покращення соціально-економічних умов і навчальних досягнень ромів. Завдяки програмі 500 ромських студентів, які відповідали критеріям програми, заснованим на особистих досягненнях, вже отримали 1400 стипендій.

Важливою є підтримка Фонду "Пам'ять, відповідальність і майбутнє", завдяки якій була створена низка академічних можливостей для молодих та енергійних ромських студентів реалізувати свої особисті прагнення та зробити внесок у суспільства, в яких вони живуть.

Разом ми поступово формуємо живе надбання, наступне покоління ромських інтелектуалів, професіоналів та науковців, на яких ми покладаємо великі сподівання.

Я хотів би запросити вас підтримати місію РОФ - заповнення прогалини між освітніми досягненнями ромів і не-ромів - та податися на цю привабливу програму, яка пропонує багато чудових можливостей для навчання, зростання та включення у потужну спільноту.

НАДІР РЕДЗЕПІ

Виконавчий директор
Ромський освітній фонд

ПЕРЕДМОВА

Підтримуючи програму «Право та гуманітарні дисципліни», Фонд Пам'ять, відповідальність і майбутнє робить внесок у посилення нащадків тих рома які стали жертвами нацистських переслідувань.

Наша основна мета – фінансово підтримати талановиту та соціально відповідальну ромську молодь у здобутті вищої освіти. Фонд надає до 200 стипендій щороку для ромів з Молдови, Росії та України, які навчаються на бакалавраті, в магістратурі або аспірантурі. За час свого існування програма також сприяла розвиткові міжнародних мереж освічених ромів, які можуть представляти інтереси ромів у суспільстві та бути прикладами для наступних поколінь.

Ми задоволені досягненнями та вражаючими результатами стипендіатів. Той широкий спектр допоміжних послуг, який Ромський освітній фонд надає студентам та випускникам, є важливим для успіху програми. Ми вдячні Ромському освітньому фонду та партнерам, які беруть участь у реалізації програми в окремих країнах, за неперевершену тривалу співпрацю, яку ми раді продовжувати в майбутньому.

Г'ЮНТЕР ЗААТГОФ

Спів-директор
Фонд Пам'ять, відповідальність і майбутнє

Щорічна конференція LHP в
Кишиневі, Молдова, 2015 →

ПРО ПРОГРАМУ “ПРАВО ТА ГУМАНІТАРНІ ДИСЦИПЛІНИ” (LHP)

Програма “Право та гуманітарні дисципліни” (LHP) була заснована у 2004 році за ініціативи та фінансової підтримки Інституту відкритого суспільства та Фонду “Пам’ять, відповідальність і майбутнє”. Ця ініціатива була спрямована на сприяння навчанню ромів у вищих навчальних закладах у Східній Європі та розбудову регіональної мережі ромської інтелектуальної еліти, яка активно адвокатуватиме позитивні зміни для ромських громад. Фонд “Пам’ять, відповідальність і майбутнє” - один з двох основних донорів програми - розвиває спроможність нащадків груп меншин, які переслідувалися за часів націонал-соціалістичного режиму, а Ромський освітній фонд допомагає в цій роботі заповнити прогалину між освітніми досягненнями ромів і не-ромів. LHP спів-фінансувалася Ромським освітнім фондом і Фондом “Пам’ять, відповідальність і майбутнє” з 2007 року. Стипендіальна програма Ромського освітнього фонду реалізує цю програму у співпраці з національними партнерами в Молдові, Росії та Україні.

ЧОМУ ЦІ ТРИ КРАЇНИ?

“Німецький Фонд “Пам’ять, відповідальність і майбутнє” намагається закликати людей пам’ятати про минуле. Він прагне виростити покоління еліти, яке зможе зберегти цю пам’ять для майбуття. Росія, Україна та Молдова - це країни, де роми зазнали особливо неймовірних страждань в минулому”.

КОСТЕЛЬ **БЕРКУТ**, колишній Голова Ради Ромського освітнього фонду,
2005 – 2014

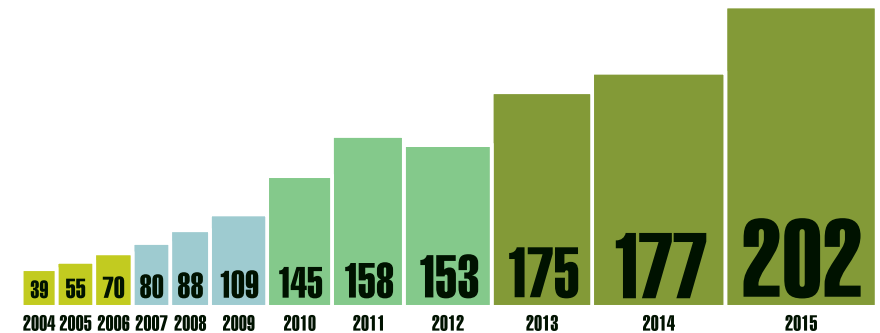
↑ Тренінг з професійного розвитку в Кишиневі, Молдова

LHP на конкурсній основі, що базується на особистих досягненнях, пропонує академічні стипендії ромським студентам, які є громадянами або постійно проживають у Молдові, Росії та Україні. Учасників, які мають можливість поновлювати свій статус стипендіата з року в рік, обирають щороку через відкритий конкурс. Підтримка складається зі стипендії та низки компонентів з навчання та професійного розвитку. LHP є однією з чотирьох стипендіальних програм Ромського освітнього фонду, що спрямовані на підтримку молодих ромів, які отримують вищу освіту.

СТИПЕНДІАТИ LHP: ЗРОСТАННЯ З РОКУ В РІК

LHP розширилася з 39 стипендіатів у 2004 році до 202 у 2015-му. З часу заснування 511 ромських студентів отримали 1451 стипендію в рамках LHP.

КІЛЬКІСТЬ СТИПЕНДІЙ LHP ПО РОКАХ

ДОСЛІДЖЕННЯ: ПОКРАЩЕННЯ ПОСЛУГ РОФ

У 2014 році РОФ провів дослідження з метою визначити, наскільки програма "Право та гуманітарні дисципліни" посприяла академічній успішності стипендіатів, а також чи спромоглися стипендіати працевлаштуватися за фахом після отримання освітньої кваліфікації.

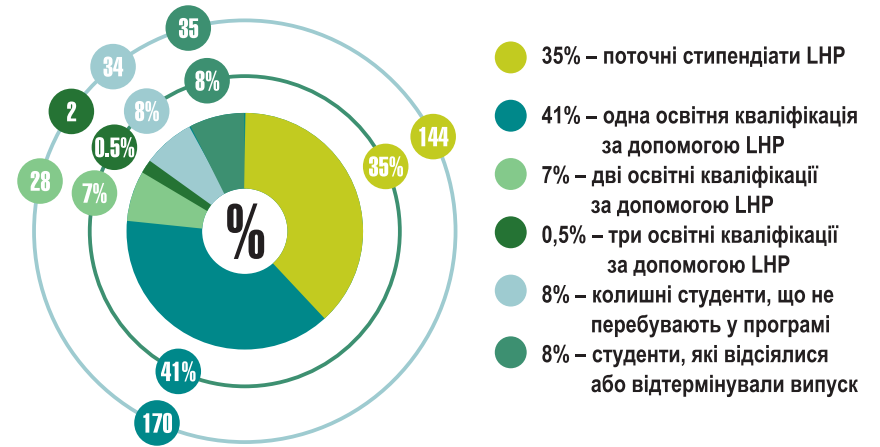
Дослідження показало, що:

- LHP допомогла учасникам здобути вищу освіту та обрати ту спеціалізацію, яку вони хотіли. Це, в свою чергу, є умовою для успішного доступу до ринку праці та стабільного і гідного працевлаштування.
- LHP допомогла учасникам укріпити свою ідентичність як рома та здобути впевненість у її публічній демонстрації, подоланні соціальної стигми.

Посилання на дослідження: <http://tinyurl.com/zbv4qc>

СТАТУС ВИПУСКНИКІВ ЛНР

↑ Щорічна студентська конференція в Росії, 2014

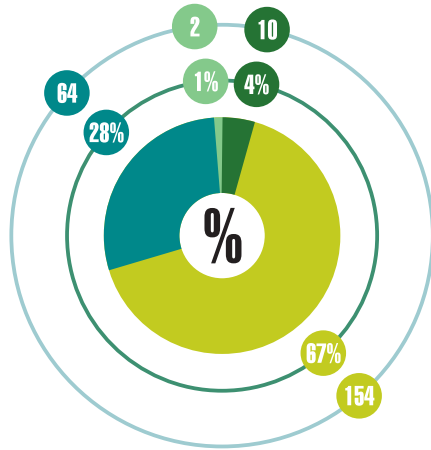
Тренінг для стипендіатів ЛНР в Молдові, 2013 →

СТАТУС ВИПУСКНИКІВ: ВІД БІБЛІОТЕКИ ДО ЖИТТЯ

З-поміж понад чотириста учасників ЛНР у 2014 році трохи менше половини отримали вищу освіту з повною або частковою підтримкою ЛНР; 144 ще не закінчили навчання та залишаються у програмі. Вісім відсотків відсіялися з вищих навчальних закладів або відтермінували випуск. У порівнянні з доступними показниками загального відсотку відсіву це вказує на те, що академічна успішність студентів-ромів не є ні гіршою, ні кращою від їх не-ромських однолітків. Загалом ЛНР сприяла отриманню 229 дипломів, з яких лише 10 були з професійно-технічних училищ. Найбільше отримано кваліфікацій у соціальних науках і правознавстві.

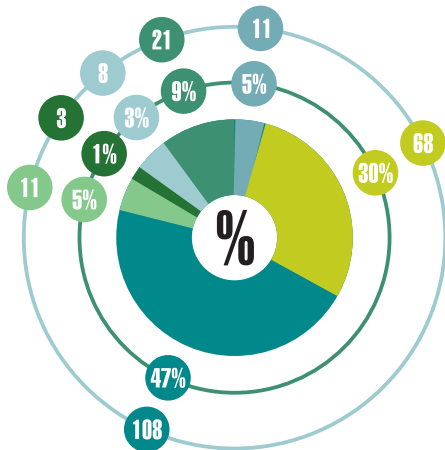

КІЛЬКІСТЬ ДИПЛОМІВ, ОТРИМАНИХ ЗАВДЯКИ ЧАСТКОВІЙ АБО ПОВНІЙ ПІДТРИМЦІ ЛНР

- 67% – бакалавр
- 28% – магістр
- 1% – кандидат наук
- 4% – професійно-технічне училище (молодший спеціаліст)

СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ, З ЯКИХ ОТРИМАНО ДИПЛОМИ ЗАВДЯКИ ЧАСТКОВІЙ АБО ПОВНІЙ ПІДТРИМЦІ ЛНР

- 30% – соціальні науки
- 47% – правознавство
- 5% – педагогіка
- 1% – мистецтва
- 3% – охорона здоров'я/медицина
- 9% – природничі та інженерні дисципліни
- 5% – гуманітарні науки/світлина

Щорічна конференція стипендіатів програми "Право та гуманітарні дисципліни" в Києві, Україна, 2010 →

ПРОФІЛЬ

МИРОСЛАВ ГОРВАТ

Україна, Ужгород (Закарпатська область) випускник стипендіальної програми РОФ ЛНР (2010-2014)

Мирослав народився в 1980 році та виріс на Радванці, найбільшому ромському поселенні в Ужгороді. Його дитинство та юнацтво пройшли у великій родині разом з бабусею та дідусем: "Вони мріяли дати мені гарну освіту та наполягали, аби я вступив до загальної, а не сегрегованої школи". У школі, як каже Мирослав, він не зазнав будь-якого особливого ставлення до себе ані з боку вчителів, ані однокласників: "Мені дійсно подобалося навчатися та я ходив до школи з інтересом і задоволенням". У 2000 році Мирослав став головою громадської організації "Романі черхень" (Ромська зірка): "Коли я долучився до громадського суспільства я зрозумів, що мені дійсно потрібна вища освіта для того, аби бути ефективним". Тому він вступив до університету. В Ужгородському національному університеті він спочатку отримав ступінь бакалавра з права, потім - ступінь спеціаліста з політичних наук (2010 - 2014): "Я вірю, що отримав освіту завдяки Ромському освітньому фонду, який дійсно дає молодим ромам можливість покращити життя, ставши більш освіченими та кваліфікованими". Мирослав став першим ромом з-посеред своїх однолітків, який отримав вищу освіту на Закарпатті. Сьогодні він єдиний, хто має диплом у галузі політичних наук. З допомогою команди НДО та професорів Ужгородського національного університету Мирослав заклав основи для розробки університетського курсу з ромських студій, на якому майбутні соціальні працівники, соціологи, психологи та інші спеціалісти зможуть дізнатися про культуру, традиції та історію ромської національної меншини -

однієї з найбільших меншин у Закарпатті. Мирослав сповнений ентузіазму щодо запровадження курсу в 2016-2017 та наступних навчальних роках. Мирослав є активним захисником прав людини та прав ромів: "Я належу до ромської етнічної спільноти, я виріс у компактному поселенні та знаю про життя звичайних ромів в області. Люди стикаються з

дискримінацією майже у кожній сфері життя - освіта, охорона здоров'я, умови життя тощо. Тому я вирішив зареєструватися кандидатом на місцевих виборах в 2015 році. Люди проголосували за мене і зараз моїм обов'язком є представлення їхніх інтересів в Ужгородській міській раді". Мирослав також працює над подоланням стереотипів щодо ромів - він є ведучим та редактором єдиної програми про ромів на місцевому каналі: "Романі дживіпен". Він планує свою подальшу політичну кар'єру в міській раді: "Я розробляю та просуваю місцеві програми підтримки ромської національної меншини в місті, зокрема для забезпечення рівності в реалізації права на освіту в компактних поселеннях. Я вірю, що освічені люди, сповнені мотивації, можуть багато зробити, аби допомогти покращити життя ромів".

БАГАТО СТИПЕНДІАТІВ В ЦІЙ ПРОГРАМІ ВИВЧАЮТЬ ПРАВО. ЧОМУ ТАК ВАЖЛИВО ДЛЯ РОМІВ СПЕЦІАЛІЗУВАТИСЯ НА ПРАВОНАВСТВІ?

"Нам потрібно вивчати правознавство, оскільки порушень прав людини щодо ромів в Україні значна кількість. Багато українських юристів не хочуть працювати з ромами та їхніми громадами. Ними часто керують стереотипи та упередження щодо ромів. Тому краще бути з самої громади та вбудовувати інший тип довіри. Я вирішила стати юристом в своїй громаді та змінити стереотипи".

ОЛЕНА ФЮДР, випускниця ЛНР, працює адвокатом. Вона закінчила Київську національну академію внутрішніх справ за спеціалізацією "кримінальне право".

ДОНОР

ФОНД “ПАМ’ЯТЬ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ І МАЙБУТНЄ”

В пам’ять жертв несправедливості націонал-соціалістичного режиму, Фонд “Пам’ять, відповідальність і майбутнє” працює над просуванням прав людини та взаєморозумінням між людьми. Він також виконує низку зобов’язань перед тими, хто вижив. Таким чином Фонд є виразом політичної та моральної відповідальності держави, бізнесу та суспільства за ту несправедливість, яка була скоєна в ім’я націонал-соціалізму.

Фонд підтримує міжнародні проекти в таких галузях:

- Критичне переосмислення історії
- Робота з правами людини
- Зобов’язання перед жертвами націонал-соціалізму

Фонд “Пам’ять, відповідальність і майбутнє” був заснований у 2000 році, в першу чергу для здійснення виплат тим, хто колись залучався до примусових робіт. Програми виплат були завершені в 2007 році. Статки Фонду в сумі 5,2 мільярди євро були сформовані урядом та підприємствами Німеччини. Загальна сума 357 мільйонів євро була залишена у капіталі Фонду для фінансової підтримки проектів. Фонд фінансує свої довгострокові активності з прибутку, який приносить цей капітал.

ФОНД “ПАМ’ЯТЬ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ І МАЙБУТНЄ”

вул. Лінденштрассе, 20-25, Берлін, 19969, Німеччина

Тел.: +49 30 25 92 97 - 0

Факс: +49 30 25 92 97 - 11

Ел. пошта: info@stiftung-evz.de

www.stiftung-evz.de

Ця публікація не висловлює погляди і переконання Фонду EVZ Автор(и) ведмідь(ведьмеді) несуть відповідальність за зміст.

ВИКОНАВЕЦЬ

РОМСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ФОНД

Заповнення прогалини між освітніми досягненнями ромів і не-ромів

З часу свого заснування у 2005 році РОФ розвинувся в активну міжнародну неурядову організацію з місією та кінцевою метою заповнення прогалини між освітніми досягненнями ромів і не-ромів

РОФ пропонує підтримку через:

- ГРАНТИ, які надаються спільно з громадським суспільством та державними установами на реалізацію проектів, спрямованих на реформування освіти
- ПОВОРОТНІ ГРАНТИ, які фінансують забезпечення ефективної імплементації освітніх проектів, підтримуваних ЄС
- СТИПЕНДІЇ, які надаються ромським студентам для отримання середньої та вищої освіти
- СТРАТЕГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА АДВОКАТУВАННЯ, які спрямовані на просування науково обґрунтованих моделей гарних практик, втілення інноваційних методологій та реформу навчальних програм, а також просування політики, здатної забезпечити рівність у доступі та результатах для ромських студентів
- РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЕКТІВ - РОФ безпосередньо реалізує великомасштабні грантові проекти, фінансовані ЄС, ЄЕЗ та Норвегією

РОМСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ФОНД

бул. Терез, 46, Будапешт, 1066, Угорщина

Тел.: +36 1 235 8030

Факс: +36 1 235 8031

Ел. пошта: scholarship@romaeducationfund.org

www.romaeducationfund.hu

ПАРТНЕРИ

МІЖНАРОДНИЙ ФОНД "ВІДРОДЖЕННЯ"

Місія Міжнародного фонду "Відродження" - розвиток відкритого, плюралістичного суспільства в Україні, заснованого на демократичних цінностях. Це одна з найбільших благодійних організацій в Україні, а також найбільш сталий донор в країні, який підтримує ромську національну меншину. МФВ має за честь бути партнером РОФ з 2010 року. Співпраця між нашими організаціями забезпечує синергію у посиленні спроможностей нової освіченої генерації ромської молоді.

УКРАЇНА

Міжнародний фонд "Відродження" - Київ
Контактна особа з питань LHP: **Сергій Пономарьов**
вул. Артема, 46, Київ, 04053, Україна
Тел.: +380 44 461 9500
Ел. пошта: ponomaryov@irf.ua
<http://www.irf.kiev.ua>

ДІТИ САНКТ-ПЕТЕРБУРГА

"Діти Санкт-Петербурга" є волонтерською НДО, яка реалізує культурні та освітні програми для дітей. Наші програми мають на меті допомогти кожній дитині включитися у життя суспільства, співпрацювати з людьми довкола, бути обізнаною про права дитини та мати можливості особистого зростання. Ми партнери LHP з 2014 року.

РОСІЯ

ДІТИ САНКТ-ПЕТЕРБУРГА
Контактна особа з питань LHP: **Марія Мусатова**
а/с 247, "Діти Петербурга", Санкт-Петербург, 196105, Росія
Тел.: +7 921 434 83 39
Ел. пошта: musatova.maria@romaeducationfund.org
<http://detipeterburga.ru>

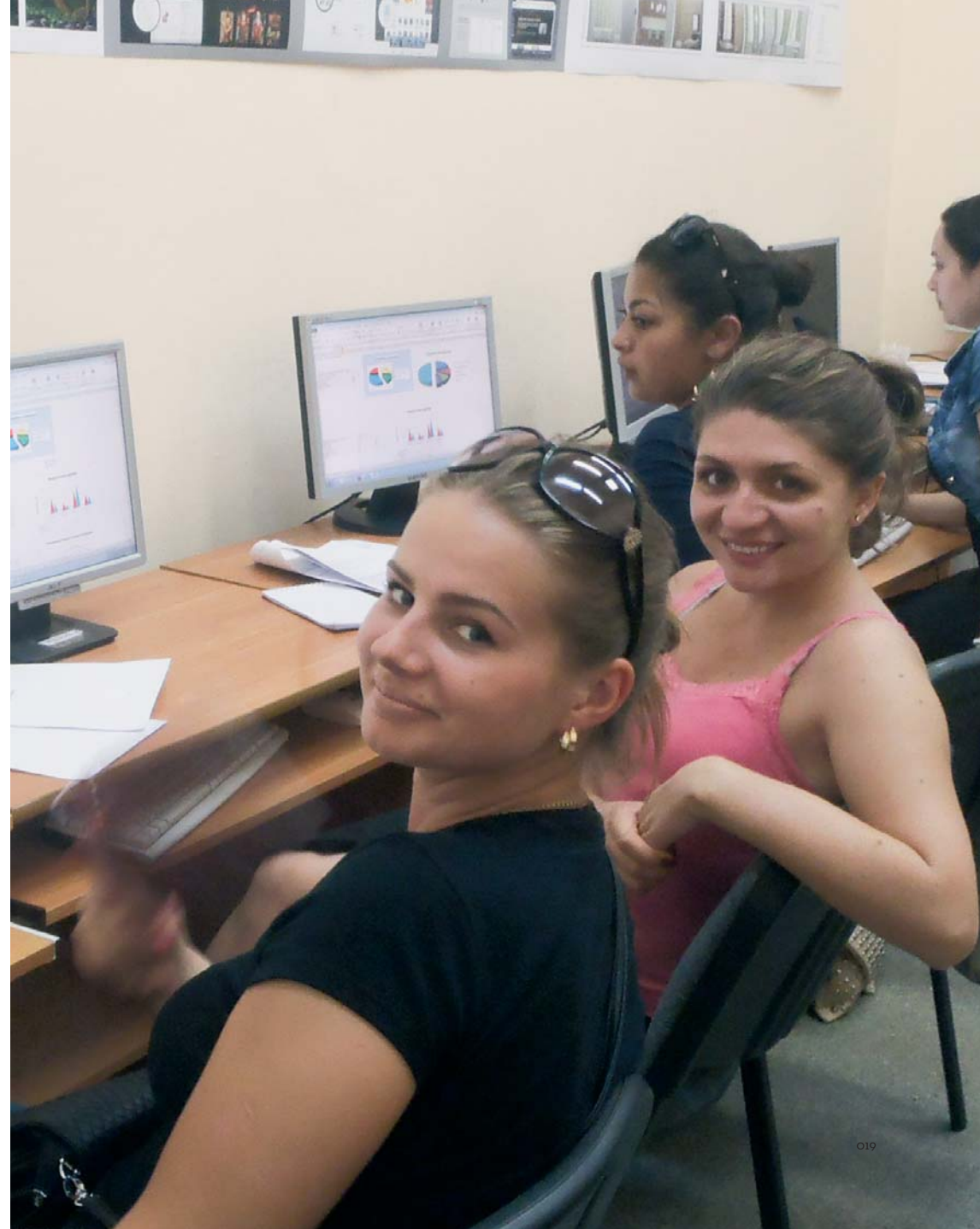
КОСВІТНІЙ ДОРАДЧИЙ ЦЕНТР

Місія центру - просування цінностей відкритого та демократичного суспільства. ОДЦ реалізував декілька проектів на національному та місцевому рівні, які вповні стосуються освітніх послуг. Одна з програм, яку ОДЦ адмініструє в Молдові, - це стипендіальна програма Ромського освітнього фонду "Право та гуманітарні дисципліни". Освітній дорадчий центр реалізує цю програму в Молдові з 2008 року.

МОЛДОВА

ОСВІТНІЙ ДОРАДЧИЙ ЦЕНТР
Контактна особа з питань LHP: **Віоріка Воловей**
вул. Пушкіна, 16, Кишинів, MD 2012, Молдова
Тел.: +373 22 221167, +373 22 221172
Ел. пошта: v.volovei@eac.md
<http://www.eac.md>

ДОЛУЧАЙСЯ ДО ПРОГРАМИ ПРАВО ТА ГУМАНІТАРНІ ДИСЦИПЛІНИ!

РОМСЬКА МОЛОДЬ ПРАГНЕ НАВЧАЛЬНОЇ УСПІШНОСТІ

- Ти ром/ні?
- Закінчуєш середню школу, вступаєш або навчаєшся в акредитованому університеті?
- Громадянин/ка або постійно проживаєш в Молдові, Росії або Україні?

ТОДІ ПОДАВАЙСЯ, АБИ СТАТИ ЧАСТИНОЮ
НАЙБІЛЬШОЇ В ЄВРОПІ ПРОГРАМИ
СТИПЕНДІЙ ДЛЯ РОМСЬКИХ СТУДЕНТІВ/ОК!

ПРИЄДНАЙСЯ ДО ТИСЯЧ РОМСЬКИХ СТУДЕНТІВ/ОК ТА
ПРОФЕСІОНАЛІВ/ОК ПО ВСІЙ ЄВРОПІ, МРІЇ ЯКИХ ВЖЕ ЗДІЙСНИЛИСЯ!

**LHR МОЖЕ ЗМІНИТИ ТВОЄ ЖИТТЯ
НАЗАВЖДИ!**

Для подання документів відвідай www.romaeducationfund.org/how-apply-scholarship-1